

Zeventiende Bijbelstudie over 1 Samuël 11 en 1 Samuël 12 : 1-5: hoofdstuk 19 van 'Gebeden', Bijbelstudies over Samuël.

1. Zingen: Psalm 42 : 4 en 5
2. Gebed
3. Lezen 1 Samuël 11 – 1 Samuël 12 : 5
4. Welkom en mededelingen (*briefje secretaresse*)

Inleiding

Dreiging van de kant van de Ammonieten

Aan de overkant van de Jordaan ligt het stadje Jabes, in de landstreek Gilead, een onderdeel van de stam van Gad. We komen Jabes ook al tegen in het boek Richteren. Er was in die tijd een burgeroorlog uitgebroken: alle stammen waren opgetrokken tegen de stam Benjamin. Maar Jabes had niemand gestuurd en hield zich afzijdig. We kunnen dat lezen in Richteren 11. De Heere had door Jifta de overwinning gegeven. Toch probeert Nahas alsnog de stad Jabes in handen te krijgen. Bij de Israëlieten ontbrak het aan moed om zich echt te verzetten. Daardoor wordt Nahas overmoedig en wil de stad Jabes veroveren.

De inwoners van Jabes gaan er bij voorbaat vanuit dat verzet tegen de Ammonieten geen zin heeft. Ze proberen een tot een overeenkomst te komen: ze willen zich wel onderwerpen aan Nahas, als hij hen maar in leven zal laten. Zonder enig verzet capituleert Jabes. En Nahas? Hij gaat akkoord met dit voorstel. Maar onder deze voorwaarde: bij alle mannelijke inwoners van de stad zal het rechtersoort worden uitgestoken. Wat is daar de bedoeling van? Zonder rechtersoort is men ongeschikt voor oorlogsvoering. Ze kunnen met pijl en boog niets meer uitrichten. Niet alleen worden ze verminkt, maar ook zal Israël hierdoor vernederd worden. Nahas zet Jabes met de rug tegen de muur. Wat kunnen ze nog doen? Nog één mogelijkheid blijft over. Zouden de stammen aan de westzijde van de Jordaan te hulp kunnen komen? Gezien het gedrag van Jabes in het verleden, staan zij niet al te best bekend. Toch wil men het proberen. Allereerst vragen ze koning Nahas om een week uitstel en zeggen erbij dat ze in die week hulp zullen vragen aan Israël. Blijft die hulp uit, dan zullen zij zich aan de Ammonieten overgeven en kan Nahas alsnog met hen doen, zoals hij zich heeft voorgenomen. En... Nahas gaat akkoord, zo zeker is hij van zijn zaak: die hulp krijgen ze toch niet. Die zeven dagen krijgen ze, maar meer ook niet. Er is dus haast bij. Boden worden naar alle streken in Israël gezonden om de precaire situatie duidelijk te maken en hulp te vragen. De Bijbelschrijver vermeldt slechts wat er in de stam van Benjamin gebeurt, om precies te zijn in Gibeon.

Gods Geest grijpt in

Kan de pas aangestelde koning iets voor hen doen? De mensen in Gibeon horen van de jammerklachten, maar daardoor zijn ze nog niet gered. Aanvankelijk hoort Saul er nog niet van, want hij werkt op het land (het is namelijk *oogsttijd*). Kort nadat Saul tot koning gezalfd was, kwam de Heilige Geest over hem en kon hij ook profeteren, de Heere loven. Die Geest is daar weer, Dezelfde Geest, toch is de uitwerking anders. Saul wordt nu aangedaan met ongekende moed en dapperheid. Toch is er meer: Saul weet nu wat de Heere van hem

vraagt: op dat moment heeft hij gewacht: nu is het duidelijk wat zijn taak is. De Heere komt terug op de dingen die gebeurd zijn. En Saul? Hij gehoorzaamt van ganser harte. Zonder enige aarzeling. Hij ontsteekt in toorn en kan het niet verdragen dat een vijandig volk de schennende handen uitsteekt naar het volk des Heeren. Hij mag in deze situatie aan Gods kant staan: 'Zou ik niet haten die U haten? Tot vijanden zijn ze mij (vers 6). Hij gaat ook gelijk aan het werk: de ossen die hij meebracht maakt hij los. Hij slacht die beesten en deelt hun lichamen in stukken. Onmiddellijk zendt hij boden uit die in Sauls naam moeten oproepen tot de strijd. Weigert men dat zal met het vee van de weigeraars hetzelfde gebeuren. Het volk is diep onder de indruk, in vers 7 staat letterlijk: toen viel de vreze des HEEREN op het volk en zij gingen uit als een enig man. God zorgt ervoor dat het volk hem erkent als koning en Hij zorgt ervoor dat voor Jabes hulp gaat komen.

Sauls strategie, krijgsplan

Op Sauls bevel verzamelen ze zich in de buurt van Bezek, al in de richting van Jabes. Een paar uur verder ligt de bedreigde stad, maar dan aan de andere zijde van de Jordaan. Ze komen van alle kanten, al een enig man (zie 1 Sam. 11:7). Er is eensgezindheid. Hoe anders was het in de richtertijd: versplintering en geen eenheid. Saul bindt de stammen samen. Maar kijken we naar deze enthousiaste mannen: dat is toch geen leger. Wat zijn de wapens om de vijand te bestrijden? Een zeis, een knots, een grote hamer, maar geen zwaarden of speren. De Filistijnen hebben heel Israël ontwapend. En Saul? Zijn hart vertrouwt op de Heere, want Hij Die roept, is ook de Getrouwe, Die het ook doen zal. Hij zal de overwinning geven.

Eerder heeft Saul al een overwinning behaald, zie 1 Sam. 10 : 27 '*Doch hij was als doof*'. Een overwinning op zichzelf. Hoe zegt Gods Woord het? Saul toonde zelfbeheersing en iemand die dat doet, is sterker dan iemand die een stad inneemt.

Nu gaat Saul zijn leger in drie afdelingen verdelen, om zo van verschillende kant de legers van de Ammonieten aan te vallen. Dan wordt de vijand de mogelijkheid ontnomen om te ontkomen. Op deze manier gaan ze de vijand tegemoet.

De boden uit Jabes krijgen van Saul de opdracht om terug te keren naar hun stad met de boodschap: de volgende dag zal er verlossing komen. Hij is zeker van zijn zaak. De boden slagen erin om Jabes binnen te komen, wellicht zijn de Ammonieten niet op de hoogte van het feit dat Saul in aantocht is met een groot leger. De boden vertellen in de stad wat er aan de hand is. Dat geeft hun zeker moed, want zij sturen een bode naar Nahas met de volgende boodschap: '*Morgen zullen wij tot ulieden uitgaan en gij zult ons doen naar alles wat goed is in uw ogen.*' Vers 10.

Nahas vat dit op als een capitulatie, maar wij weten dat dit anders bedoeld is. Wel uitgaan tot de vijand, maar zeker niet om zich over te geven, maar met het leger van Saul zich tegen de Ammonieten te keren. De gebrekkige bewapening is geen enkel bezwaar, want Saul beschikt over een sterk wapen: het wapen van de schrik. Bij verrassing volgt een aanval van drie verschillende kanten. Hier had niemand op gerekend. Toch beschikt Saul nog over een ander wapen: de HEERE is aan de spits getreden. Met de Heere aan zijn kant kan het niet meer mis gaan. De vijand wordt bij verrassing overvallen. Ze slaan op de vlucht, een ordeloze vlucht. Zelfs twee mensen blijven niet samen bij elkaar. God de Heere ziet weer om naar Zijn

volk en Hij zal het weer Zijn gunst gaan betonen. Hij maakt gebruik van deze koning. Als het bij Saul en het volk maar zo mag blijven en in Zijn wegen wandelen. Dan kan de regeringsperiode van Saul voor hem en zijn volk nog een gezegende tijd worden.

Wraakneming

Samuël is ook meegegaan in de strijd. Sommige mannen willen eigenlijk dat wraak genomen wordt voor de minderwaardige opmerking van sommigen, die niets in Saul zagen. Die schampere spot wil men wreken. Samuël moet ervoor zorgen dat deze mensen niet behoren te leven (vers 12). Al is dit een bewijs dat men Saul nu erkent als koning, toch mag men zo niet handelen. Voor dat Samuël kan antwoorden, neemt Saul zelf het woord. In vers 13 zegt hij het overduidelijk: *'Er zal te deze dage geen man gedood worden, want de HEERE heeft heden een verlossing in Israël gedaan.'*

De tegenstanders hebben ongelijk gekregen, al hebben zij Saul gekrenkt, ze zullen nu wel beter weten. Dit nieuwe gevaar dat afkomstig is van de duivel, de grote ruziemaker wordt door Saul doorzien. Op tijd voorkomen van onzalige ruzie en tweedracht. Zo mag Saul ons een voorbeeld zijn. Dominee den Butter eindigt dit gedeelte met de volgende woorden:

Er zijn mensen die te lange tenen hebben. Anderen hebben een te lang of te scherpe tong. Weer anderen hebben een kort lontje. De duivel weet dat ook en hij maakt er gretig gebruik van. Ook in onze gezinnen en kerken. Wat is het resultaat? Dat er veel stuk gaat. Dat verhoudingen verstoord worden. Dat mensen aan elkaar voorbij leven. En nog veel meer. Het ergste is dat Gods Naam erdoor gesmaad wordt, zeker als deze dingen in de kerk gebeuren. Is het misschien tijd om te bidden: Laat U mijn tong en mond en 's harten diepste grond toch welbehaaglijk wezen?

In vers 14 roept Samuël het volk op om naar Gilgal te gaan. Waarom? Om het koninkrijk daar te vernieuwen. Waarom Gilgal? Een plaats met herinnering: een gedenksteen opgetrokken uit twaalf grote stenen, ter herinnering aan het wonder van de doortocht door de Jordaan. De smaad van het volk is afgewenteld (Joz. 5:9). Daar in Gilgal is de nalatigheid hersteld. Dus een plaats met een bijzondere betekenis. Het volk gehoorzaamt aan Samuël opdracht, in grote aantallen, zo wordt het een hele plechtigheid. Offers worden gebracht, dankoffers zijn het, de Heere mag en moet het zien dat het volk Gods grote daden opmerkt en waardeert. Daarom mag er ook vreugde zijn, die is er ook bij Saul en ook bij het volk. Wellicht in voordren van dank en dankliederen. Dankbaarheid is er niet alleen vanwege de overwinning op de Ammonieten, maar ook voor het feit dat de Heere deze koning aan Zijn volk heeft gegeven. Hoe drukt de Bijbelschrijver dit uit? Saul wordt koning gemaakt *'voor het aangezicht des Heeren'*. Saul was al koning vanaf het moment dat Samuël hem zalfde. Die zalving is voor Saul het bewijs dat de Heere hem heeft gekozen en geroepen en dat Hij hem zal bekwamen. Na die zalving heeft er in Mizpa een vergadering van het volk plaats gevonden en daar is onder leiding van Samuël Saul in het openbaar als koning aangewezen. We zouden dit de tweede fase kunnen noemen op de weg naar de installatie van Saul. En dan volgt nu de derde fase: nu wordt het koninkrijk vernieuwd (vers 14 en vers 15). Concreet betekent dit dat Saul zich helemaal gaat wijden aan het koningschap en dus niet meer teruggaat naar het boerenbedrijf van zijn vader. Dat geeft stof tot dankzegging en

aanbidding. In de gave van deze koning laat de Heere aan Zijn volk weten dat Hij nog altijd naar hen omziet. Er mag hoop zijn dat Saul niet alleen de Ammonieten terugdringt, maar ook de Filistijnen. Al deze gebeurtenissen wijzen erop dat er betere tijden gaan aanbreken. Maken we op dit moment de balans op, dan kunnen we niet anders zeggen dat er inderdaad reden tot dankbaarheid is. Zo begint de regeringsperiode van Saul heel mooi. Al was er bij het volk een verkeerde begeerte om een koning te hebben zoals de andere volken en hoe krom dat ook geweest mag zijn, de Heere maakt toch alle dingen schoon op hun tijd.

Nogmaals, Saul, de eerste koning. De juiste man op de juiste plaats! Zou het echt waar zijn? Het lijkt er wel op, maar is het ook zo? Zal dat verder ook blijken? Nu zijn ze nog blij met hun koning. Zijn ze dat over een paar jaar nog? Toch blijft bij ons het woord van Hosea in onze gedachten hangen. 'Ik gaf u een koning in Mijn toorn' (Hos. 13:11). Of is dat niet meer waar? Daar lijkt het wel op. Maar als dat nu eens wel waar is, wat zal er dan nog gaan gebeuren met deze koning? En wat zal het volk nog onder zijn regering meemaken? Dit alles overdenkend zijn we er niet gerust op. En wellicht zijn er onder de mensen te Gilgal niet alleen dankbaar, maar hebben ze ook hun zorgen. Was het allemaal niet verkeerd begonnen? Kan het dan wel goed gaan? Toch leert deze geschiedenis dat de Heere gezorgd heeft voor de overwinning. De stad Jabes is van zijn wrede vijanden verlost. De mannen van Jabes zijn dit nooit vergeten (zie 1 Sam. 31: 11-13). Laten ook wij de geschonken weldaden niet vergeten en door genade in Gods wegen gaan. Dan zal ook het einde niet onzeker zijn.

Zingen Psalm 19:7